

Toiduainetööstuse väljakutsed uuel EL finantsperioodil 2014-2020

25. aprill 2013

Helir-Valdor Seeder

Põllumajandus

ministeerium

1. “2020: mida arvavad töötajad, jaasektor ja tarbijad” (1)

- **Efektiivsus ja ratsionaalsus:**
 - töötlemisüksuste optimeerimine (uuemad, suuremad, kasutusefektiivsus)
 - keskkonnateemad (energia- ja veekasutuse vähendamine, kõrvalsaadused)
 - uued tehnoloogiad (tooted mugavamaks, atraktiivsemaks, kvaliteetsemaks)

1. “2020: mida arvavad töötledjad, jaesektor ja tarbijad” (2)

- Nõudlus erinevamate toodete järgi (rahvastiku vananemine, arenevate turgude keskklass)
- Toiduohutus muutub keskseks (tooraine päritolu, kasvatus- ja töötlemismeetodid, kvaliteedistandardid)
- Arenevate turgude tähtsus (paremad kasvuväljavaated)

1. “2020: mida arvavad töötajad, jaesektor ja tarbijad” (3)

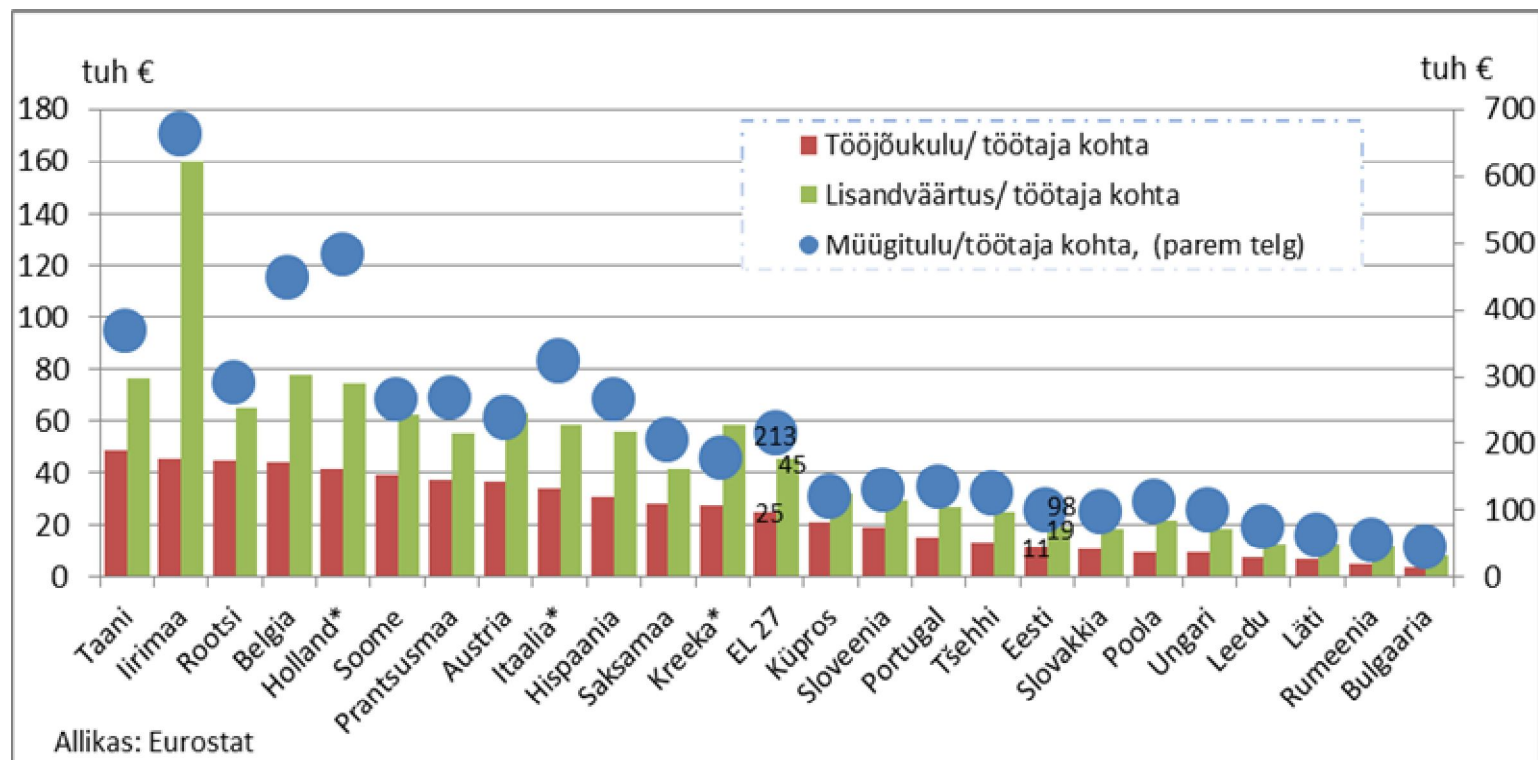
- Jaesektori omamärgitoodete turuosa kasv (töötajad üritavad leida vastumeetmeid)
- Konsolideerumine suureneb (ülesostmised, sisenemaks uutele turgudele, läbirääkimispositsiooni parandamiseks, varustuskindluse tagamiseks)
- Võitlus tarneahela „kontrolli üle“ (varustus- ja turustuskanalite allutamine)
- Sotsiaalse vastutuse suurenemine (keskkond, uued standardid)

2. Eesti kontekst: millele peame mõtlema (1)

Tööjõukulud ja tootlikkus („tark spetsialiseerumine“)

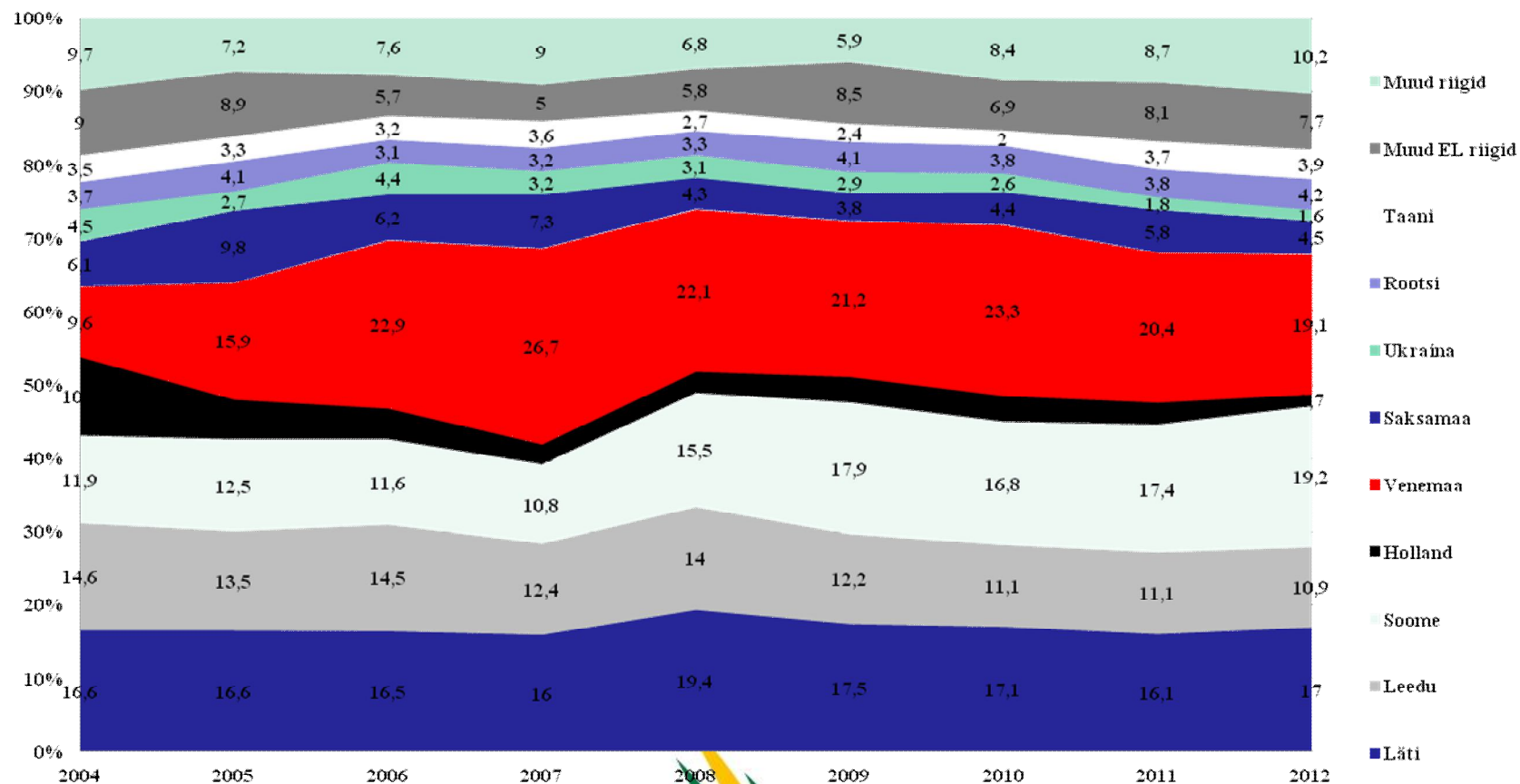
Tööjõukulud, lisandväärtus ja müügitulu töötaja kohta EL-is, 2010

2. Eesti kontekst: millele peame mõtlema (2)

Uued turud ning riskide hajutamine

Riikide osatähtsus toidukaupade ekspordis

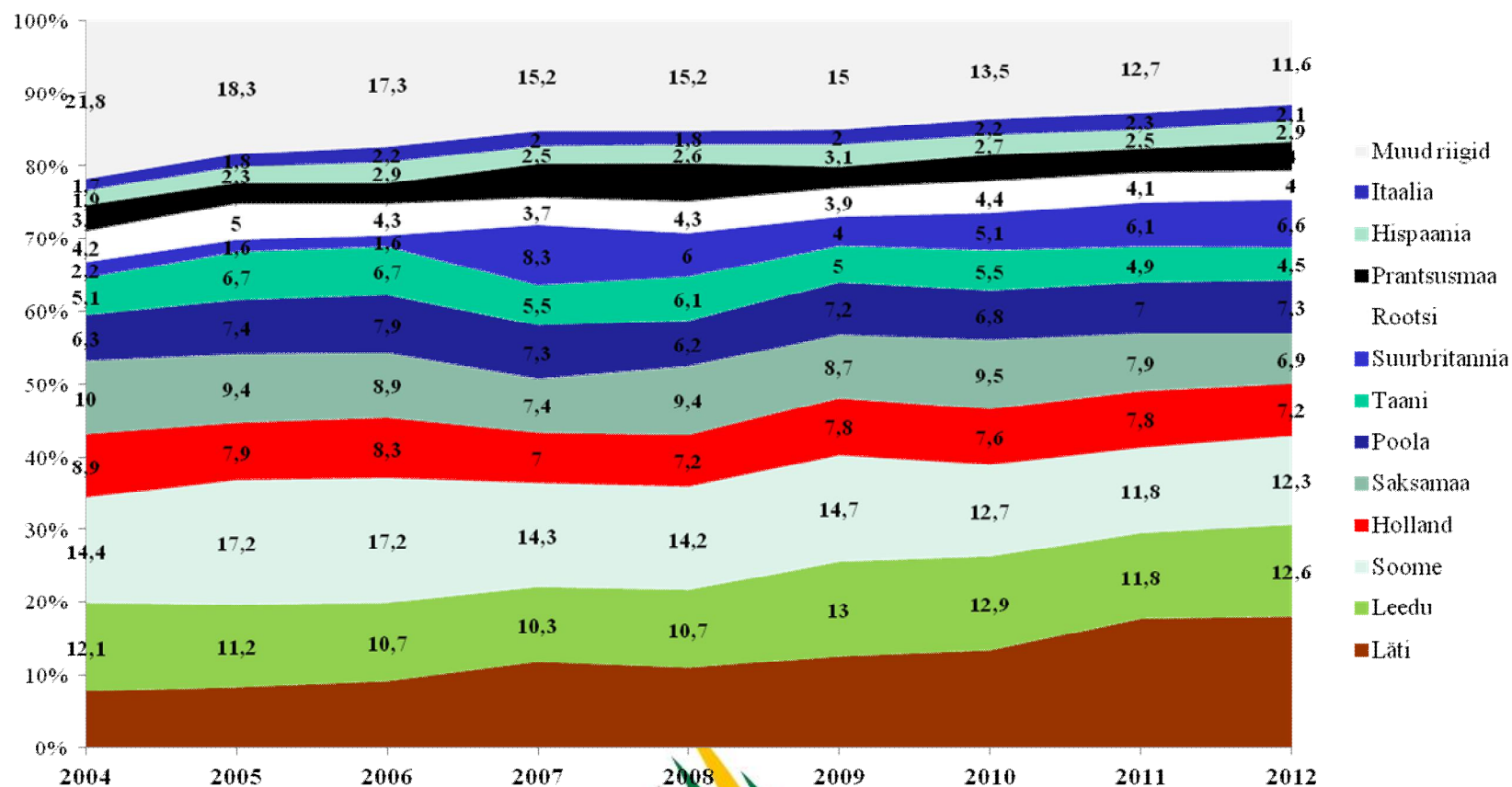

Põllumajandus ministereerium

2. Eesti kontekst: millele peame mõtlema(3)

Uued turud ning riskide hajutamine

Riikide osatähtsus toidukaupade impordis

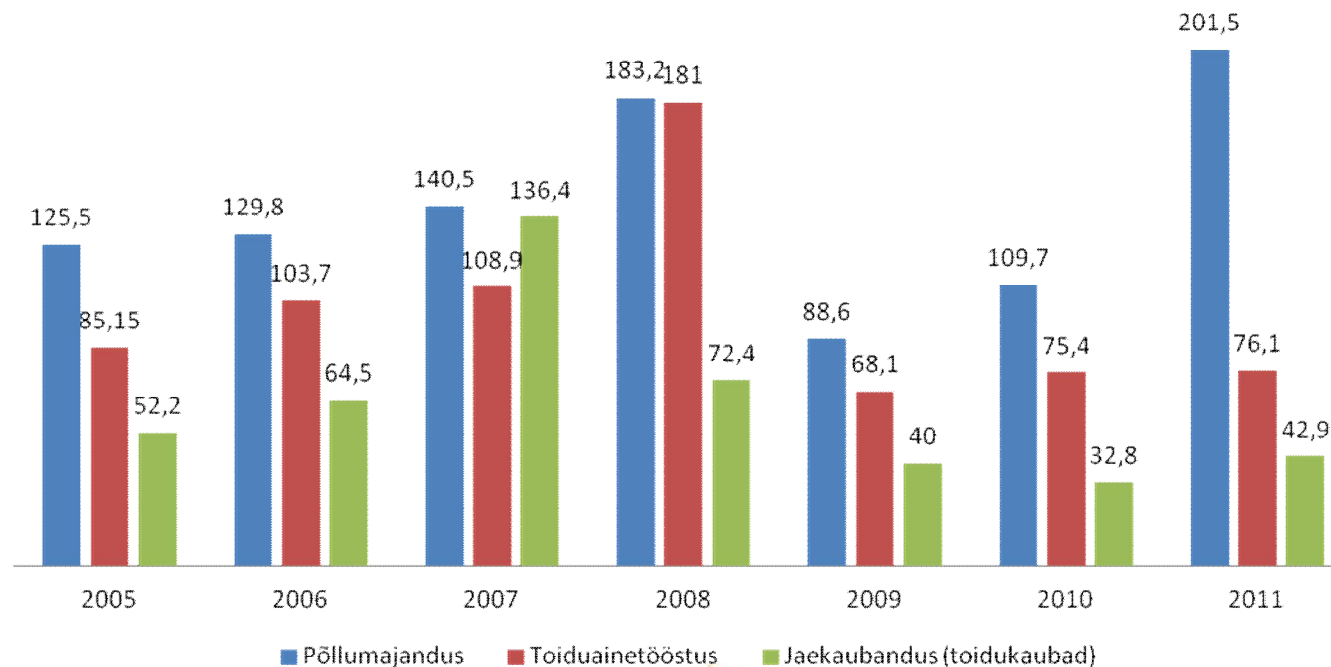

Põllumajandus ministereerium

2. Eesti kontekst: millele peame mõtlema (4)

Investeeringud tarneahelas

Ettevõtete investeeringud põhivarasse (milj.eurodes)

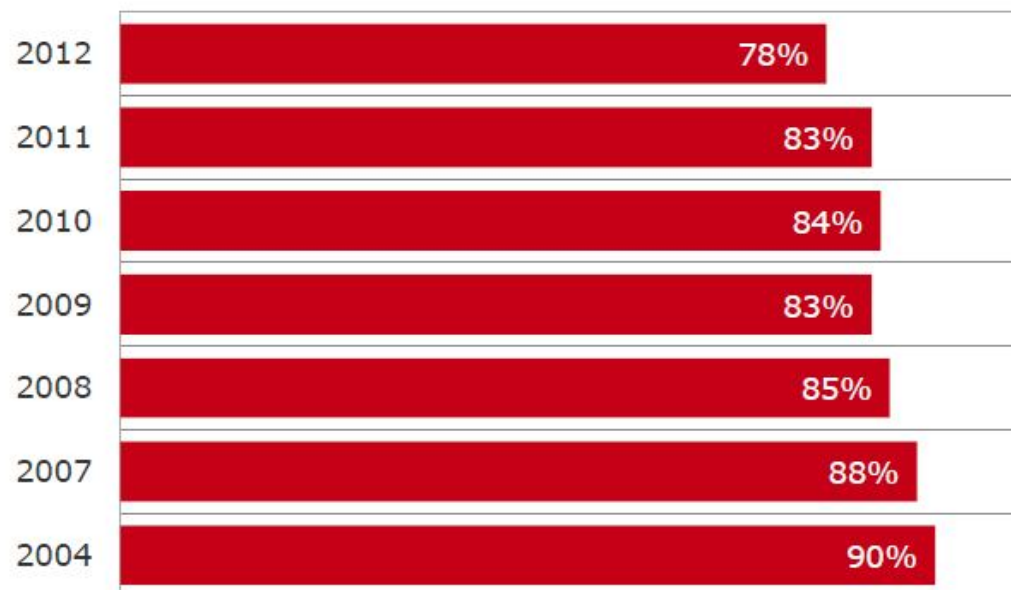
Allikas: Statistikaamet

Põllumajandus ministeerium

2. Eesti kontekst: millele peame mõtlema (5)

Tarbija arvab...

**Kuivõrd eelistatakse sisseoste tehes kodumaiseid toiduaineid
(täiesti nõus + pigem nõus)**

Allikas: TNS Emor, Jaeseire 2012
kõikidest vastanutest, 15-74, n=995

Põllumajandus

ministeerium

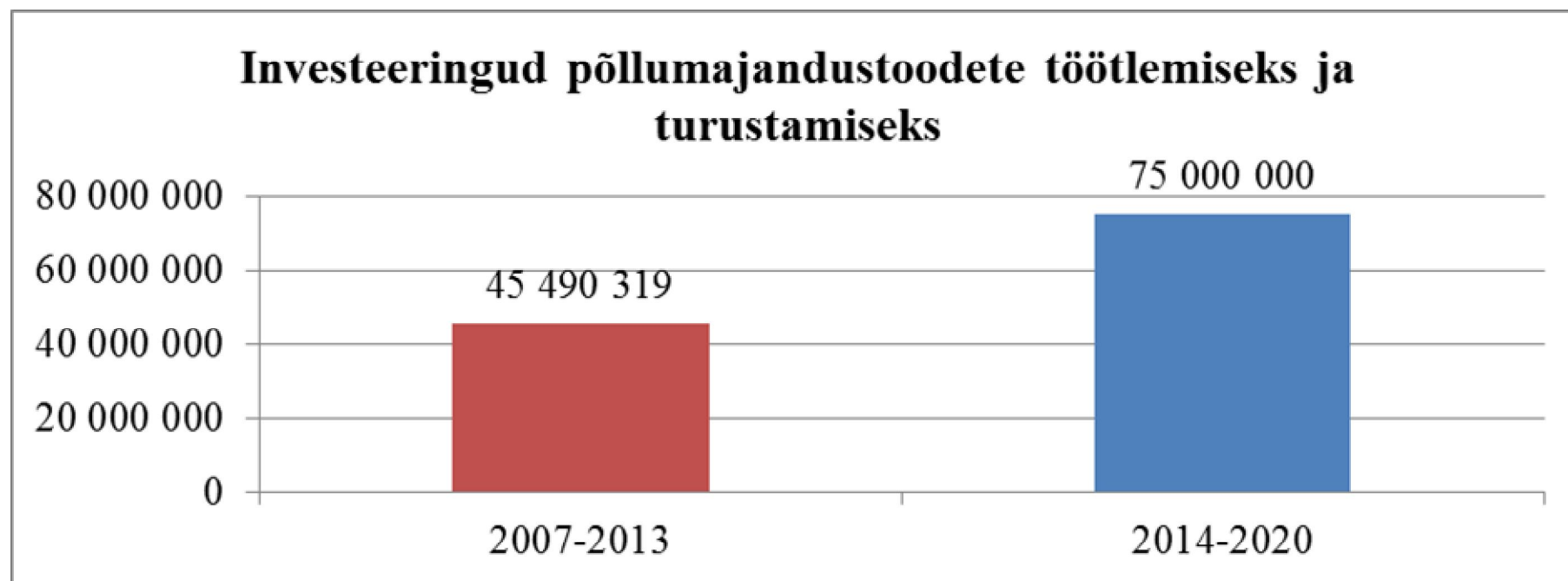
3. MAK 2014-2020 (1)

- Suurem fookus töötlemisele
- Suuremad ja mõjusamad investeeringud (struktuursed muudatused)
- Ühistegevus
- Ühistute ja kapitaliettevõtete koostöö
- Teadus- ja arendustegevus

3. MAK 2014-2020 (2)

Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks

Eelarve perioodil 2007-2013 ja kavandatav eelarve perioodil 2014-2020

Põllumajandus

ministeerium

3. MAK 2014-2020 (3)

Lisaks tagastamata abile ka finantsinstrumendid:

- Garantii (moodustatud garantiifondist käendatakse pankadest võetavaid laene, MES-i tegevus)
- Laen (toetuskomponendiga, st turuintressidest madalama määraga)
- Investeering omakapitali (raha paigutatakse ettevõtte omakapitali)
- Kus kasutada: põllumajandustootmise arendamine, bioenergia, töötlemine/turustamine, noortootjad, metsandus, mitmekesistamine

3. MAK 2014-2020 (4)

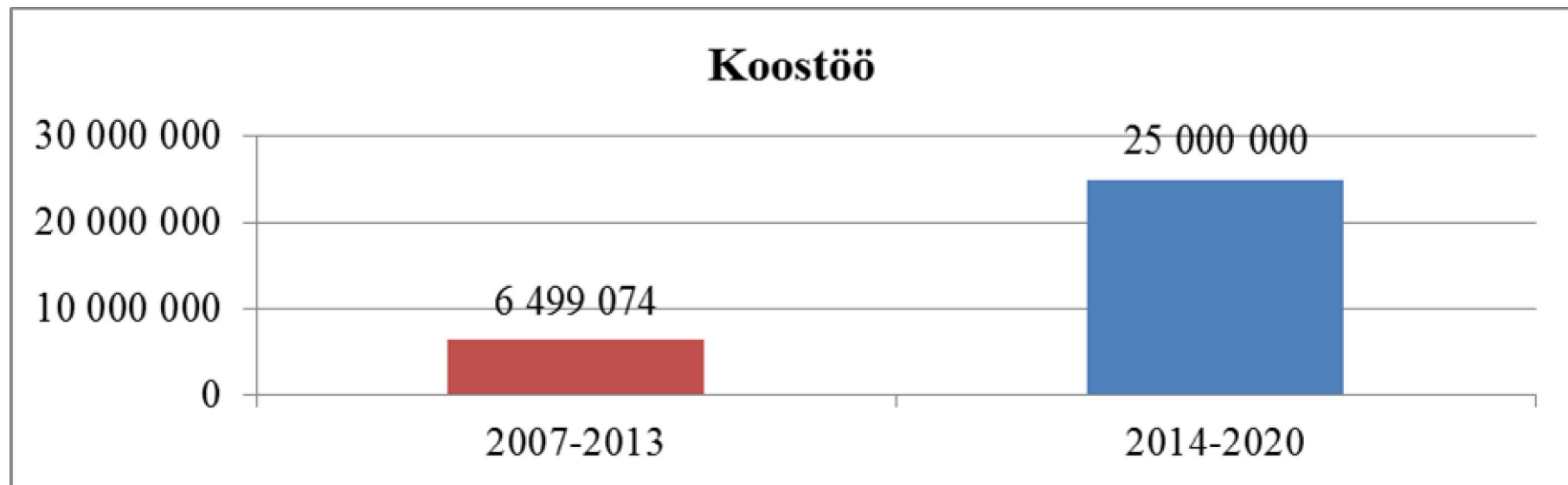
EIP (European innovatsiooni partnerlus):

- Teaduse, innovatsiooni + põllumajanduse, metsanduse ja toiduainetööstuse koostöö
- Osapooled töötavad välja tegevuskava (probleemipüstitus, ajagraafik, töökorraldus, rahastamiskava)
- Tegevuskava 1-7 aastat
- Tulemuste levitamise kohustus nii Eestis kui Euroopa Liidu tasandil

3. MAK 2014-2020 (5)

Koostöö

Eelarve perioodil 2007-2013 ja kavandatav eelarve perioodil 2014-2020

Põllumajandus

ministeerium

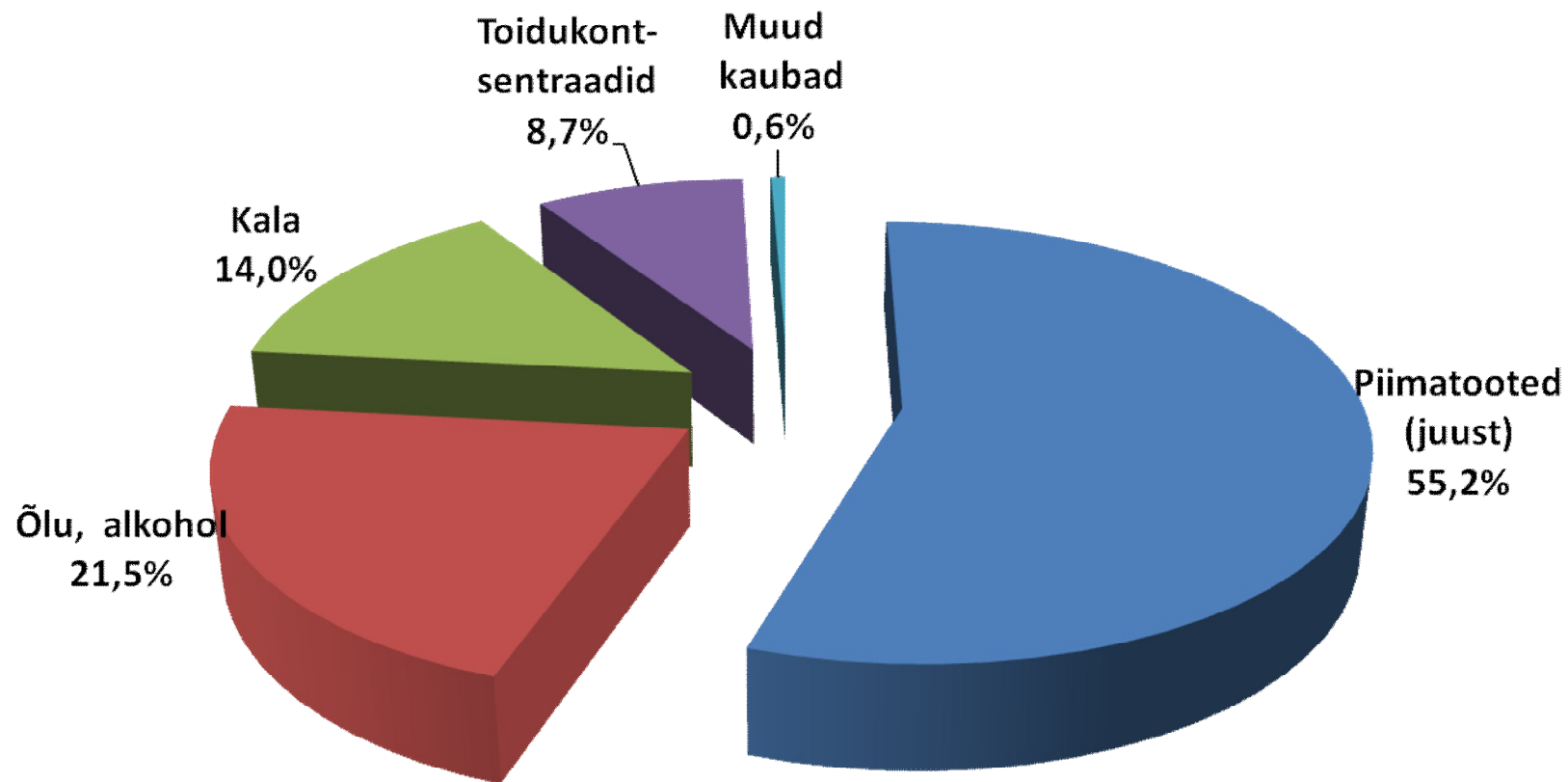
4. „Algused ja lõpud”: mida oodata (1)

EL-USA kaubandusalane kokkulepe

- Suurim kahepoolne vabakaubanduslepe maailmas (EL-i kogurahvatulu kasv kuni 86 mld €/aastas)
- Probleemsed teemad:
 - põllumajandustoodete tollitariifid
 - sanitaar- ja fütosanitaarmed (SPS)
 - õiguslikud tõkked kaubandusele (TBT)
 - GMO küsimused
 - Geograafilise tähisega tooted

4. „Algused ja lõpud”: mida oodata (2)

EESTI EKSPORDI (HS 1-24) STRUKTUUR USA-sse 2012. aastal

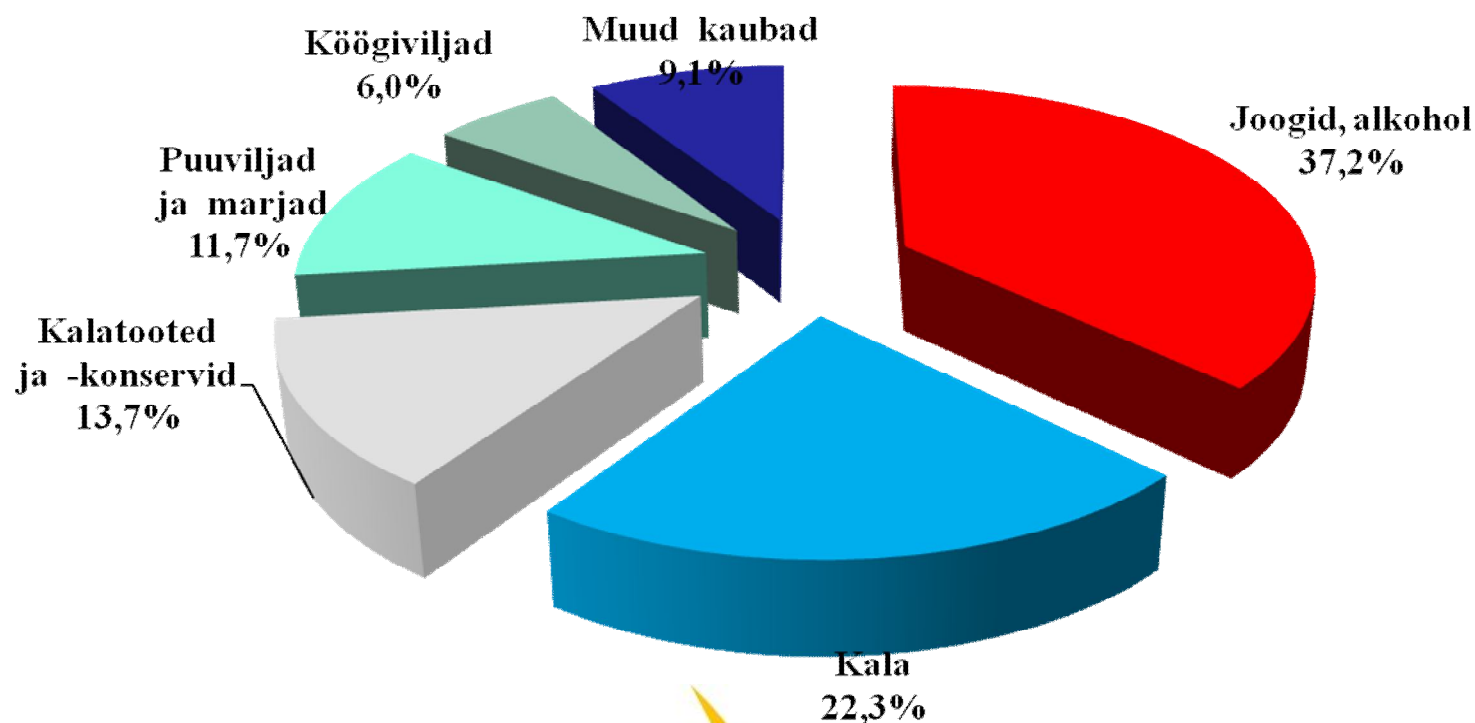
Põllumajandus

ministeerium

4. „Algused ja lõpud”: mida oodata (3)

**IMPORDI (HS 1-24) STRUKTUUR USA - st EESTISSE
2012. aastal**

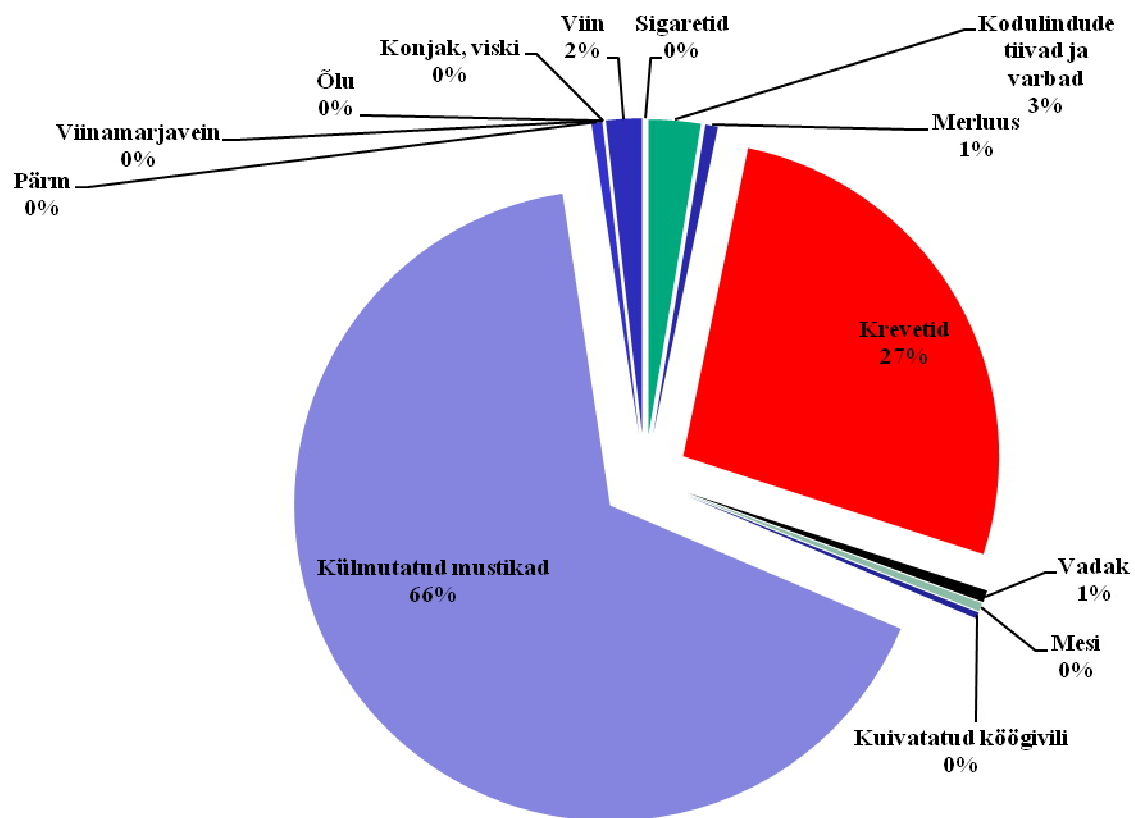
Põllumajandus

ministeerium

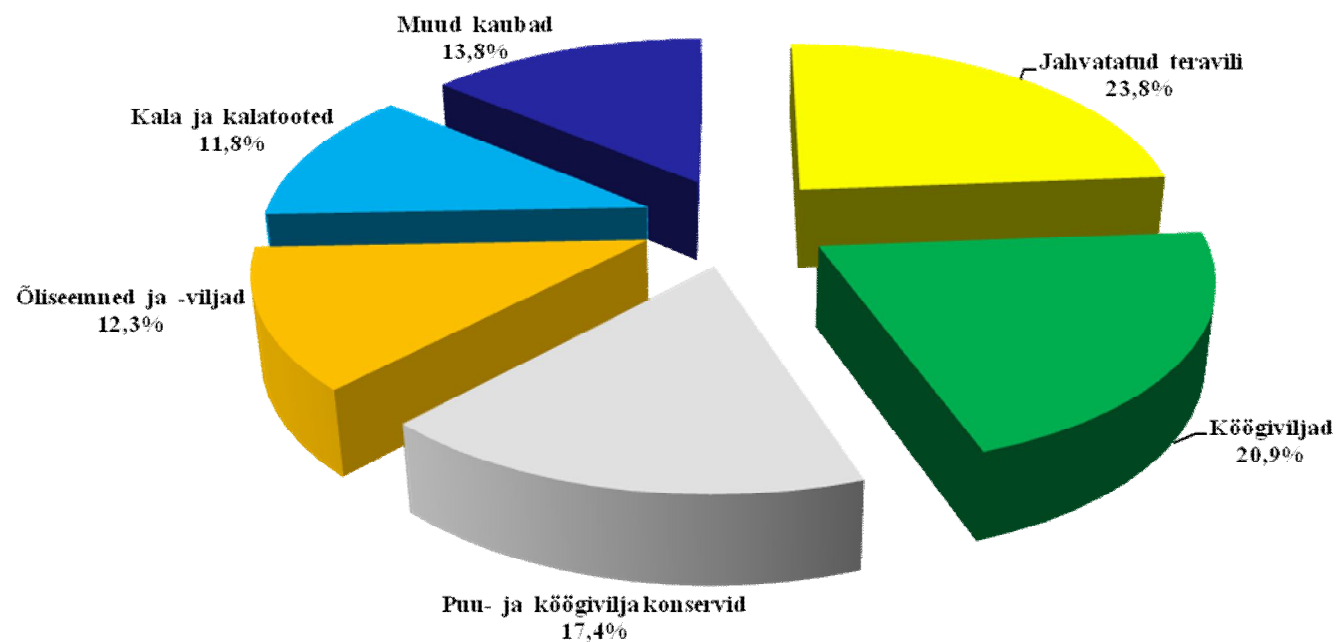
4. „Algused ja lõpud”: mida oodata (4)

Eesti põllumajandustoodete ekspordi struktuur Hiinasse 2012. aastal

4. „Algused ja lõpud“: mida oodata (5)

Põllumajandustoodete impordi struktuur Hiinast Eestisse 2012. aastal

Põllumajandus

ministeerium

4. „Algused ja lõpud”: mida oodata (6)

EL ja ... kaubanduslased kokkulepped

- Jaapan, Tai, Maroko (tulemas/algusjärgus)
- Kanada, India, Malaisia, Vietnam, Mercosur, Armeenia, Moldova, Gruusia ... (käimasolevad)
- Singapur, Kolumbia, Ukraina, Costa Rica ... (lõpetatud, kuid jõustumata)
- Peruu, Lõuna-Korea, Mehhiko, Lõuna-Aafrika, Tšiili (jõustunud)

4. „Algused ja lõpud”: mida oodata (7)

Suhkrukvoot 1969-2017, 2020 või ∞

- Lõplikult otsustamata ja väga poliitiline
- Võib-olla peab Eesti pidama sama võitlust eesistumise ajal 2018. a.
- Vastuolus EL initsiatiiviga suurendada toidutööstuse konkurentsivõimet
- Tootmiskvoot ei takista impordi suurendamist – hinna langetamise viis EL-is

4. „Algused ja lõpud“: mida oodata (8)

Piimakvoot 1984-2015

- Piimatootmine (Holland, Iirimaa) ja hind
- Investeeringute planeerimine
- Toodete nomenklatuur: mahutooted vs väärindatud tooted
- Koostöö ning ühistegevus
- Uued turud

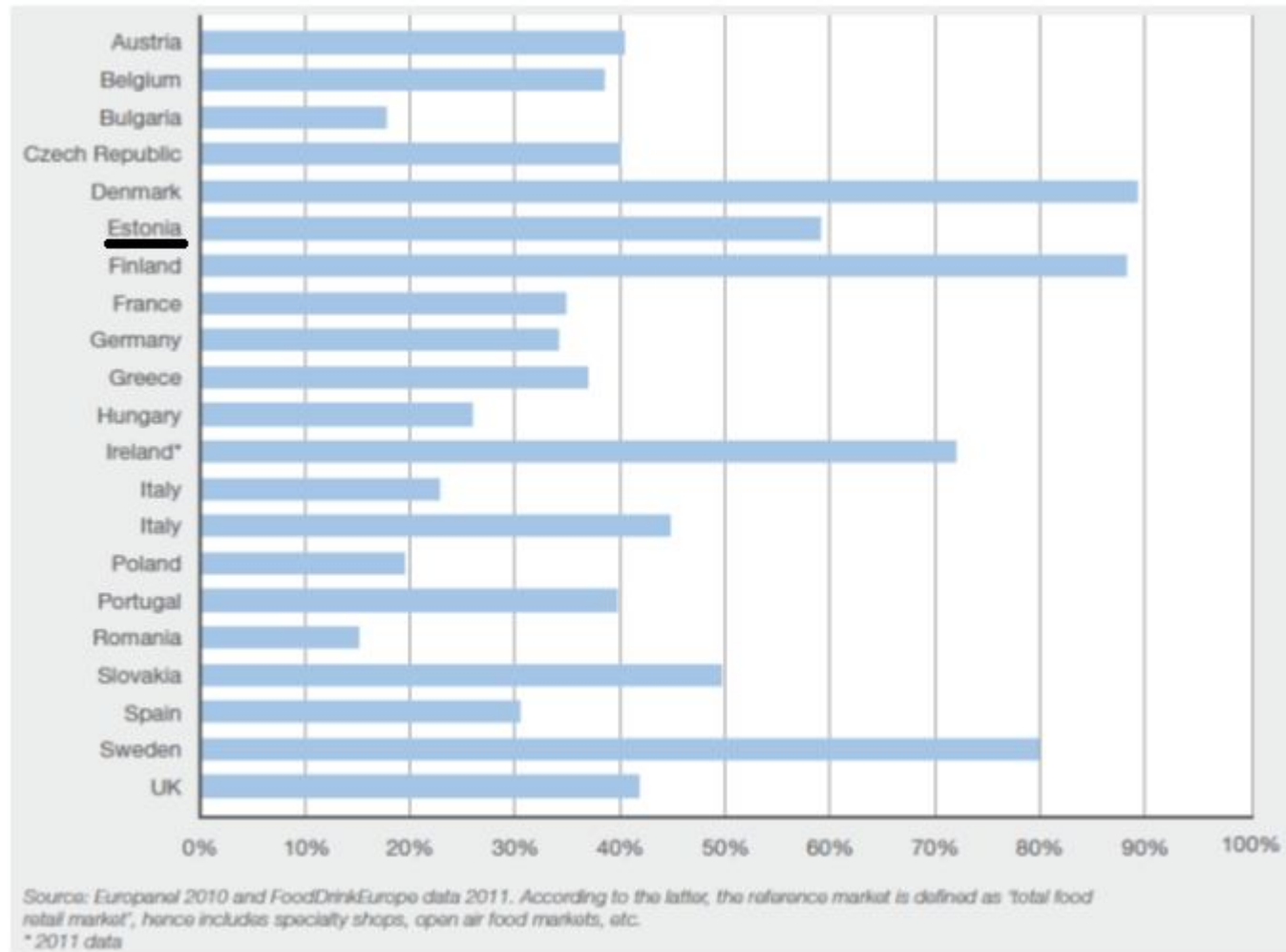
4. „Algused ja lõpud“: mida oodata (9)

- Riiklik sekkumine ja eraladustamine
 - Peamine turvavõrk kriiside ajal
- Eksporditoetused
 - Juriidiliselt meede säilib, praktikas hääbub
 - Toetust makstakse hetkel ainult teatud linnulihale
 - 1990. lõpus 10 mld €, nüüd ca 150 mln € aastas.
- Tollimaksud
 - Tugevaim kaitse, mida raske murda
 - Maksude vähenemine reaalne kaubanduslepete abil

5. Toidusektori „vereringe“ ehk toimiv tarneahel (1)

Kolme suurema jaeketi turuosa EL riikides, 2010

5. Toidusektori „vereringe“ ehk toimiv tarneahel (2)

Ungari Konkurentsiameti algatatud ja lõpetatud uurimised seoses konkurentsireeglite rikkumisega toidusektori tarneahelas

Product	Level of chain	Legal basis	Infringement	Remedies/fine	Status
Cereals (stocks of grain)	Processing	EU and national	Horizontal	N/A	Pending
Cereals (wheat mill products)	Processing	EU and national	Horizontal	Fines	Closed 28/10/2010 ¹⁸⁷
<u>Food retail</u>	<u>Retail</u>	National (National Trade Act) ¹⁸⁸	Abuse of significant market power	Commitments	Closed 12/10/2010
<u>Food retail</u>	<u>Retail</u>	National (National Trade Act)	Abuse of significant market power	Commitments	Closed 14/07/2010
<u>Food retail</u>	<u>Retail</u>	National (National Trade Act)	Abuse of significant market power	Commitments	Closed 05/07/2010
<u>Food retail</u>	<u>Retail</u>	National (National Trade Act)	Abuse of significant market power	Commitments	Closed 21/12/2008
<u>Food retail</u>	<u>Retail</u>	National (National Trade Act)	Abuse of significant market power	N/A	Pending
<u>Alcoholic drinks (beer)</u>	<u>Retail</u>	EU and national	Vertical	Commitments	Closed 16/05/2008
Coffee and tea	Groceries wholesale	EU and national	Vertical	Commitments	Closed 02/04/2007
Sugar	Processing	EU and national	Horizontal	N/A	Pending
Eggs	Primary production	EU and national	Horizontal	Fines	Closed 30/11/2006

Põllumajandus ministeerium

Allikas: European Competition Network 2012

Täna!